Interferenţe lingvistice româno-spaniole
- Context. Contextual. Contextualitate -

Ioana JIEANU

1. Preliminarii

În momentul de faţă toate studiile sociologice, politice, economice amintesc de fenomenul globalizării şi se încearcă analizarea acestuia şi descoperirea tuturor caracteristicilor sale. Un aspect al globalizării este imigrarea populaţiei sărace în ţările dezvoltate.

În acelaşi timp, pe toate posturile de televiziune, în toate ziarele, sau revistele, pe stradă, auzi vorbindu-se de românii din Spania, de deficitul forţei de muncă din România, cauzat de exodul populaţiei în ţările occidentale.

Românii din Spania asimilează rapid limba, cultura, felul de a trăi al spaniolilor şi se transformă. Nu reuşesc însă să ajungă să gândească, să se comporte, să vorbească asemenea unui spaniol nativ şi mereu li se va spune *rumanos* (*vezi infra*). Întorşi în ţară nu vor reuşi să se readapteze la traiul zilnic, la greutăţile economice etc. Aşadar, românul imigrant nu-şi va găsi prea curând locul în lume.

În România nu este cunoscut cu exactitate numărul românilor plecaţi în străinătate, şi nici al românilor din Spania. Conform datelor primite prin intermediul Asociaţiei Românilor din Castellón, numărul românilor din Spania este de aproximativ un milion. Numai în Castellón, oraşul ales ca studiu de caz pentru această lucrare, trăiesc aproximativ 50.000 de români, printre cei 160.000 de locuitori ai oraşului.

Poate cifrele nu impresionează la o primă privire, dar faptul că aproape o treime din locuitorii unui oraş spaniol sunt de naţionalitate română, ridică mai multe semne de întrebare. Din ce cauză emigrează românii? De ce şi-au ales ca destinaţie Spania? Cum s-au acomodat în ţara de adopţie? Şi-au păstrat obiceiurile? Dar limba? Au suferit transformări majore? Sunt românii apreciaţi în Spania? Cum influenţează imigraţia şi contactul cu limba spaniolă limba română vorbită în ţară? Acestea sunt doar unele din întrebările care necesita urgent răspunsuri.

Pentru a cerceta interferenţele lingvistice româno-spaniole este necesară identificarea contextului în care cele două limbi studiate interacţionează precum şi împrejurările în care au intrat în contact.

2. Contextualitate

Termenul de *contextualitate semnifică un ansamblu de circumstanţe (care caracterizează un anumit moment)*(NDULR). Împrejurările care au dus la existenţa unor modificări în felul de a vorbi al românilor din Spania, dar şi în maniera de

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

comunicare a spaniolilor trebuie înțelese pentru a putea analiza influența limbii spaniole asupra limbii române, dar şi a românei aspra limbii spaniole.

Factorul principal al acestor transformări lingvistice este imigrarea economică în Spania, începând cu anul 1995. Un alt aspect este constituit de vizionarea excesiva a filmelor sud americane de către un anumit sector al populației române, iar un al treilea ar fi ascultarea în ultimii ani a muzicii spaniole. Circumstanțele care au înlesnit interacțiunea celor două limbi vor fi analizate pe larg în următoarele pagini.

3. Context. ***Contextul lingvistic*** *desemnează o parte a unui enunț (sau părți ale enunțului) care precedă şi /sau urmează unitate lingvistică supusă analizei şi care îi condiționează prezența, forma sau funcția* (DŞL). Analizând interferențele lingvistice dintre două limbi, contextul este esențial pentru descoperirea particularităților de limbă ce rezultă în urma acestei interacțiuni. Datorită faptului că limba spaniolă nu are anumite sunete din limba română (ş, ț, ă, â, j, v), românii din Spania sunt tentați să renunțe şi ei la ele.

I 6 : *Vino pa la mine*!
I 7 : *Ce fata frumoasa!*
I 1 : *Ma, te bat!*
I 1 : *Bin, ha, ha ! Vin* !
De altfel, în textele scrise, diacriticele nu mai sunt folosite.

Prin corelație cu termenii din limba spaniolă, apropiați ca formă, se produc alte ezitări fonetice. Totuşi, tendința este de autocorectare.

I 1 *: Beui ! Beui !,* este folosit în loc de băui, prin analogie cu radicalul verbului din limba spaniolă beber.

I 2 : *Ați ieşit din paisaj*. (forma spaniolă : paisaje).

4. Contextul comunicativ este *ansamblul factorilor care, dincolo de sensurile determinate de structura lingvistică a enunțurilor afectează semnificația acestora. Contextul comunicativ desemnează orice informație de bază care se presupune că e împărtăşită de emițător şi de receptor şi contribuie la interpretarea unui anumit enunț de către receptor* (DŞL). Factorii care au determinat interferențele lingvistice dintre cele două limbi supuse analizei sunt de mai multe feluri: factori extralingvistici (social, cultural, economic, istoric, politic) şi factori lingvistici (la nivelul sunetelor, la nivelul înlănțuirii gramaticale, la nivelul sensului).

4.1. Migrația în contextul național spaniol

4.1.1. Spania, de la emigrare la imigrare

După răscoala din 1946, o dată cu interzicerea emigrării decretată imediat după războiul civil cu scopul de a recupera pierderile demografice cauzate de acest conflict, a început masiv emigrarea spaniolă. Guvernul, conştient de incapacitatea sa de a frâna plecarea spaniolilor în afara granițelor şi de a asigura în interiorul țării condițiile necesare pentru dezvoltarea economică a țării a trecut de la interzicerea emigrării, la promovarea ei. Se estimează că populația spaniolă emigrată în America

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

a fost de 826.000 în jurul anilor ‘50. În decada următoare, numărul s-a redus simţitor până la anularea totală a emigraţiei spre această destinaţie în anii ‘70.

Emigraţia spaniolă s-a redirecţionat către alte destinaţii din Europa, în ţări precum Germania, Franţa şi Suedia, începând cu anii ‘60. În 1964 au părăsit Spania un număr aproximativ de 300.000 de oameni.

La finalul anilor ‘60, numărul emigranţilor spanioli scade, pentru a se opri brusc, începând cu criza petrolieră din 1973.

La jumătatea deceniului al şaselea (sec. XX), Spania a cunoscut o etapă de dezvoltare industrială. În această perioadă a crescut importanţa activităţii turistice şi a început dezvoltarea sectorului destinat serviciilor publice ca o consecinţă directă a politicii publice care trata problemele declinului industrial.

Începând cu 1975 s-a iniţiat procesul schimbării sociale. Stabilitatea politică a atras capital străin, dar şi imigrarea. În această perioadă se întorc în Spania mai mult de 800.000 de spanioli, în acelaşi timp intră în Spania mai multe mii de imigranţi din Argentina, Uruguay, Chile, Maroc. Aceşti imigranţi se aşază în diverse oraşe spaniole, aflate în plină dezvoltare şi muncesc cu precădere în construcţii sau agricultură. Astfel, la jumătatea anilor ‘80 numărul imigranţilor este de 183.422 în 1980, corespondentul a 0.5% din populaţia Spaniei (Colectivul I.O.E, 2002, din Statisticile rezidenţilor străini, diverşi ani, elaborate pentru Ministerul de Interne).

Pornind de la mijlocul anilor ‘80, când se instituie modelul de creştere economică, bazat pe serviciul temporar şi flexibil, se produce o dereglare continuă a pieţei muncii, se extinde economia informală şi se produce segmentarea pieţei muncii: creşte şomajul în anumite sectoare, în timp ce în altele se produce o creştere deosebită (Grigore Gil, 1998).

Când Spania intră în Comunitatea Economică Europeană (1986), tema imigrării se converteşte într-o problemă de interes european. Aşadar, în 1985 a fost promulgată Legea Drepturilor şi Libertăţilor Străinilor din Spania şi Statul Spaniol a început a fi receptat ca o ţară care încurajează imigraţia. Criza economică din anii ‘90 a afectat toată Europa, în consecinţă şi Spania în sectoare precum agricultura, pescuitul, mineritul. În acelaşi timp a favorizat dezvoltarea sectoarelor de servicii şi construcţii, o dată cu creşterea de mână de lucru ieftină a imigranţilor. În această perioadă coexistă „aristocraţia muncitoare”, minoritară, formată din muncitorii săraci, necalificaţi. Printre aceştia se inserează din ce în ce mai mult mâna de lucru a emigranţilor.

4.1.1. Legea străinilor din Spania

Legea Organică 7/1985 privind Drepturile şi libertăţile străinilor din Spania, fixează pentru prima dată, într-o manieră secretă statutul rezidenţilor străini, aflaţi pe teritoriul spaniol. Această lege voia să limiteze timpul de şedere al imigranţilor pe teritoriul spaniol la perioadele prevăzute în contractele de muncă, cu dreptul de a le mări cu încă un an, fără a aborda problema rezidenţei definitive sau a regrupării familiale.

Un statut special şi privilegiat îl deţineau imigranţii proveniţi din Uniunea Europeană, conform Acordului de Adeziune al Spaniei. În acest act se regăseşte şi acordul pe care majoritatea Miniştrilor de Externe l-au semnat la Shengen, 1985,

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

care a avut drept consecinţă directă dispariţia frontierelor dinăuntrul Uniunii, creându-se un spaţiu comun european care a întărit controlul frontierelor exterioare şi a fluxurilor migratoare provenite din ţările exterioare comunităţii.

În 1991, a luat naştere Direcţia Generală a Migraţiei şi un an după aceea a început să funcţioneze comisia Interministerială privind Străinătatea care coordona departamente distincte din cadrul Ministerului Interior, al Muncii şi cel de Externe.

În anul 1996 se aprobă un nou regulament privind Legea Străinilor care-l schimbă pe cel anterior.

Pentru motivele reformei se menţionează creşterea populaţiei de origine străină, începând cu anul 1986, compromisurile internaţionale ale Spaniei, necesitatea de a adopta procedurile administrative privind străinii, la procedurile generale privind această Lege, precum şi aderarea la orientările stabilite prin primul Plan de integrare Socială a Imigranţilor, aprobat în decembrie 1994. În Regulamentul Legii Străinilor se stabileşte menţionarea perioadei de şedere în Spania, se introduce permisul definitiv după cinci ani de rezidenţă legali şi dreptul de regrupare familială.

În anul 1997, diverse partide politice propun elaborarea unei noi legi privind imigranţii care a fost aprobată în decembrie 1999, după un an de negocieri şi fără ca partidul aflat la putere să fie de acord. În 2000 se promulgă legea Organică 8/2000 din 22 decembrie privind drepturile şi libertăţile străinilor din Spania si integrarea lor socială, dând răspuns necesităţii de abordare a imigraţiei ca un fapt structural ce a convertit Spania într-o ţară destinată fluxurilor migratoare.

Aprobarea acestei legi a răspuns, de asemenea, necesităţii de încorporarea a compromisurilor internaţionale asumate în Spania ca o consecinţă a acordurilor semnate la reuniunea Şefilor de Stat şi a membrilor Guvernului din cadrul Uniunii Europene, din Tampere (BOE nr. 279).

În numele Acestei noi legi s-a creat Consiliul Superior al Politicii Privind Imigrarea având ca obiectiv coordonarea actelor Administraţiei Publice cu competenţele sau cu tot ceea ce priveşte integrarea imigranţilor (Ofrim, 2001). Plecând de la schimbările produse, în scopul principiilor enunţate, punerea în circulaţie a acestei legi, nu a fost lipsită de probleme.

Totuşi, această lege nu părea să satisfacă necesitatea de control şi reglementare a fluxurilor migratoare astfel că în 2003 apare o altă lege Organică, 14/2003, din 20 noiembrie care înlocuieşte Legea Organică 4/2000.

Obiectivele urmărite de noua lege sunt printre altele:

1. Îmbunătăţirea gestionării care face legătura între simplificarea normelor administrative şi lupta împotriva folosirii frauduloase a procedurilor administrative de gestionare privind imigrarea.
2. Întărirea instrumentelor de sancţionare folosite în lupta împotriva imigrării ilegale şi a traficului de fiinţe umane.

În termenii organizaţiilor dedicate apărării drepturilor imigranţilor (AIPE, Foro Alternativo, CCOO, etc) şi a oamenilor de ştiinţă precum Walter Actis, Joaquin Arango, Francesc Carbonell, Carlos Gimenez, etc. modificările afectează direct imigranţii şi nu comunitatea spaniolă şi au drept finalitate întărirea sistemului de legalizare a situaţiei rezidenţiale şi de muncă în statul spaniol. Prin această lege imigranţii nu mai pot beneficia de regularizarea actelor.

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

4.1.2. Planul Naţional GREECO (Programul Global de Reglare şi Coordonare a Străinilor şi Emigrarea în Spania)

Împreună cu Legile privind Străinii adoptate de guvernul Spaniei în ultimii zece ani, au apărut şi o serie de planuri şi strategii care au încercat rezolvarea problemei integrării sociale şi culturale a imigranţilor.

În 1994 s-au stabilit primele măsuri prin intermediul „Planului pentru Integrare socială a imigranţilor":

a) Înlăturarea cauzelor imigraţiei prin intermediul Organizaţiei pentru dezvoltarea ţărilor din care provin;

b) O cunoaştere mai bună a fluxului migrator şi în consecinţă, stabilirea unor măsuri pe care Spania şi le putea asuma şi care permiteau dezvoltarea unei politici de interacţiune efectivă;

c) Aprofundarea integrării sociale a imigranţilor care s-au stabilit în Spania;

Programul GRECO se constituie la început cu scopul de a analiza toate problemele fenomenului migrării. La elaborarea acestui proiect au participat mai multe Ministere, printre care Ministerul de Externe, de Justiţie, de Interne, Educaţiei şi Cercetării, Muncii, Sănătăţii etc.

Aceste acţiuni au întâmpinat problemele şi necesităţile imigranţilor pe care le pot avea în interiorul societăţii spaniole.

4.2. Contextul politic şi economic din România care favorizează exodul populaţiei autohtone în Spania

La mijlocul anilor '90 nu se poate vorbi de o imigrare a românilor în Spania. Puţinii emigranţi proveniţi din România înainte de 1994, nu se constituiau într-o comunitate importantă ca număr pentru a putea fi luaţi în considerare în documentele statistice, unde practic nu figurau.

Iluzia provocată de schimbările politice produse în România la sfârşitul anului 1989 nu dispăruseră încă şi locuitorii au continuat să se bucure de planurile lor pentru un viitor liber, democratic şi fericit, în care nimeni nu trebuia să muncească pentru Stat, ci pentru el însuşi şi pentru familia sa.

Însă iluziile s-au redus, până ce au dispărut complet. Lumea nu a găsit soluţii împotriva sărăciei, şi a început să emigreze.

La începutul anilor 1994–1995, numărul emigranţilor români în toată lumea este de aproximativ un milion de persoane, dintre care în Spania ajung 30.000 de oameni cu permis de rezidenţă sau muncă.

Toate schimbările politice, economice şi culturale de după 1989 s-au făcut cu multe erori. Mulţi tineri, cu sau fără studii nu reuşesc să-şi găsească un loc adecvat de muncă, alţii mai puţin tineri, au intrat în şomaj o dată cu dispariţia marilor corporaţii industriale. Nevoiţi să acorde sprijin familiei, mulţi au ales să muncească în alte ţări. Respinşi treptat din Franţa, Anglia, Germania, românii au găsit în Spania un spaţiu propice dezvoltării lor economice, dar şi culturale. Uşurinţa cu care au învăţat limba (deoarece este tot o limbă romanică), viaţa destinsă, fără griji materiale, oamenii mai primitori decât celelalte popoare ale Comunităţii Europene, i-a determinat pe români să aleagă, ca destinaţie a viitorului lor, Spania.

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

Importanți sunt şi factorii culturali care au înlesnit adaptarea românilor în Spania. Istoria comună în anumite aspecte (amândouă țările au fost colonii romane), limba asemănătoare, unele tradiții şi obiceiuri ce provin din vechile ritualuri romane, toate acestea au dus la preferarea de către români a Spaniei, pentru a emigra, dar şi la rapiditatea adaptării românilor la cultura, limba şi stilul de viață al spaniolilor.

4.3. Un rol dominant în analiza **contextului situațional** îl are studierea datelor situației de comunicare, şi anume **identitatea, rolul şi statutul social al interlocutorilor, locul şi momentul comunicării.**

În acest sens pentru a realiza această lucrare am ales mai multe clase de informatori. Pentru studiul felului de a vorbi al românilor care trăiesc în Spania, am cooptat două grupuri de români care trăiesc în două zone diferite ale Spaniei: Madrid şi Castellón de la Plana. Modalitățile de exprimare ale spaniolilor care au intrat în contact cu vorbitorii de limbă română sunt stabilite pe baza felului de a se exprima a anumitor cetățeni spanioli în situații în care se află în vecinătatea românilor. Achizițiile lingvistice ale românilor care trăiesc în țară sub presiunea telenovelelor, a ascultării muzicii spaniole şi a intrării în contact cu românii care trăiesc în Spania sunt cercetate cu ajutorul unor persoane care fac parte din calase sociale diferite, de vârstă diferită. Limba informatorilor este studiată pe parcursul mai multor ani (deci din momentul plecării în Spania până în momentul de față), prin intermediul înregistrărilor video. În general, românii din Spania sunt observați atunci când se află în familie, la petreceri numai între români, deoarece de câte ori se află în prezența unui spaniol folosesc limba spaniolă. Persoanele intervievate se deosebesc în ceea ce priveşte nivelul social. Unele au terminat o facultate, alții au studii liceale, sau au studii nefinalizate în țară.

Modificările cele mai vădite sunt identificate în limbajul copiilor şi al adolescenților, care refuză să mai vorbească limba română (în funcție de durata şederii lor în Spania). Aceştia înțeleg limba română, dar răspund, chiar românilor, numai în limba spaniolă.

Achizițiile lingvistice ale grupului din Castellón sunt oarecum diferite, deoarece aceştia (în special cei care merg la şcoală) sunt obligați să învețe valenciana, un dialect al catalanei. Aşadar, tinerii reuşesc să vorbească într-un timp scurt ambele limbi (catalana şi spaniola). Impactul folosirii acestor limbi asupra limbii române este foarte mare. În familie, folosesc româna amestecată cu termeni din cele două limbi, iar în cercurile de prieteni, doar limbile recent achiziționate. Când se feresc de părinții lor utilizează doar valenciana, deoarece părinții nu o cunosc.

Spaniolii vorbesc limba română numai atunci când sunt înconjurați de unul sau mai mulți români. De asemenea, se observă o diferență între spaniolii din Madrid care intră în contact cu românii si cei din Castellón. Deoarece sunt bilingvi, cei din urmă învață mai repede limba română decât cei din Madrid.

Din punct de vedere fonetic, spaniolii au probleme de pronunție cu anumite sunete ale limbii române, care nu există în castelană:

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

Vocalele:

Ă ə ʃ

- [ə: bună [bunə], bunică [bunicə]
- â, î [î]: vânătă [vînətə], român [romîn]
- e de la sfârşitul cuvintelor: carte

Consoanele:

- ţ [ts]: biscuiţi
- ş [ʃ]: şi. Această consoană se regăseşte în unele cuvinte catalane: això (acolo), Xàtiva (nume de persoană)
- j [ʒ] pijama, prezentă în unele cuvinte în catalană: Jaume, pijama, [tʃ] [tʃawme] i [ʤ] [ʤawme].
- z [z]: zebră. Acest sunet există totuşi în catalană: zebra, rosa.

Tendinţa vorbitorilor spanioli este de a pronunţa aceste sunete astfe:

- ş - [ʧ]/[č]
- j - [ʤ]/[ğ]
- z - [Ɵ]
- ă, â - [a]
- ţ - [t]

Fără a depune eforturile românilor pentru a învăţa limba castelană, locuitorii spanioli îşi însuşesc treptat noţiuni de limbă română. Punctul de plecare pentru învăţarea limbii române este constituit de similarităţile lexicale dintre cele două limbi: în momentul în care devin conştienţi de faptul că foarte multe cuvinte sunt identice în ambele limbi, iar unele au rădăcina comună, devin interesaţi de aprofundarea gramaticii, deoarece şi aici există multe asemănări.

Printre cunoştinţele de limbă română ale spaniolilor, sunt saluturile:*Buna!, Buna dimineaţa!*, *Buna seara!*, *Noapte buna!*, *Buna!*, *Pa! La revedere!* şi conversaţia de bază: *Ce (mai) faci?, Bine!, Multumesc (mult)!, Da., Nu., Mi pare bine!, Sunt…, Numele meu este…, Cum te cheamă?, Vă rog…., Bravo!, Scuze!, Nu inteleg…, Succes!, Sigur!*, *E bine.*

Bineînţeles, există mulţi spanioli care au primul contact cu limba română prin intermediul înjurăturilor. Românii sunt cunoscuţi pentru faptul că fac *haz de necaz* . De aceea, pentru a se înveseli într-un mediu nu foarte propice dezvoltării lor interioare, îi învaţă pe spaniolii dornici de a cunoaşte limba română, în loc de saluturi, înjurăturile cele mai frecvente din limbă. Astfel, se poate întâmpla ca, mergând pe străzile Castellónului, Valenciei, Madridului, să fii înjurat de un spaniol care, de fapt, doreşte să te salute.

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

Acest aspect a devenit o problemă pentru autoritățile spaniole şi se încearcă luarea unor măsuri. Astfel, în ziare, la televiziune, la diverse cursuri de învățare a limbii române, sunt prezentate şi înjurăturile, pentru ca locuitorii spanioli să se ferească de folosirea lor, sau să-şi dea seama de momentele în care sunt agresați verbal.

În afara saluturilor, în limbajul spaniolilor s-a încetățenit şi alte noțiuni lexicale. Cuvintele disparate din limba română se folosesc câteodată în funcție de locul în care se poartă discuțiile*: mar, para, suc, posta, magasin, alb, mic*, în general, cuvinte din vocabularul fundamental.

O situație frecventă de utilizare a limbii române de către spanioli se întâlneşte în restaurante, când locuitorii autohtoni sunt serviți de chelneri români, cu care încearcă să dialogheze în limba română: *Bună! Ce faci?; Esti român? (Este român?)*; *De unde esti?*; *Vreau…* (şi continuă în spaniolă).

De cele mai multe ori, folosirea noțiunilor de limbă română de către spanioli este determinată de prezența unei persoane din România. Însă, există cazuri în care, cuvinte româneşti s-au încetățenit în anumite grupuri de prieteni.De exemplu, la despărțirea de o persoană dintr-un grup se utilizează salutul *Pa!* , sau părintele este numit *tata.*

Din cele expuse anterior, reiese faptul că interacțiunea dinte cele două limbi: spaniolă şi română afectează nu numai limba română a imigranților români, dar şi exprimarea în limba castelană a cetățenilor spanioli. Chiar dacă influența limbii spaniole asupra limbii române nu este evidentă la toți vorbitorii, sau în toate contextele existențiale, anumite particularități ale limbii române s-au încetățenit deja în vorbirea spaniolilor, iar această influență este de abia la început. Imigrația română este în continuă creştere, studii despre situația românilor din Spania nu există, iar drepturile imigranților în Spania nu sunt încă concretizate.

Importantă este şi *studierea supozițiilor despre ceea ce interlocutorii ştiu, sau consideră de la sine înțeles, despre opiniile şi intențiile lor în situația dată* (DŞL). De cele mai multe ori românii când ajung în Spania nu cunosc limba poporului în care încearcă să se integreze. Aşadar, primul lucru pe care-l fac este să urmeze cursuri de spaniolă, să învețe din cărți, de la televizor. Cei tineri învață foarte repede (o lună), iar cei mai în vârstă mai greu (între şase luni sau chiar doi ani). În momentul în care reuşesc să reproducă anumite cuvinte, propoziții sau fraze în spaniolă, le folosesc – încântați de faptul că sunt în stare, sau pentru a le repeta. Aşadar, după perioada de asimilare a limbii, urmează o perioadă în care românii refuză comunicarea în limba maternă pentru a *practica* noua limbă. Revenirea la discuțiile în limba română între prieteni se realizează după ce românii încep să se *descurce*, sau chiar să vorbească bine limba proaspăt învățată.

Românii din Spania se împart în două categorii: cei care îşi renegă etnia, care nu vor ca cei din jurul lor să-şi dea seama că sunt români[1] (în special adolescenții),

[5] Cuvântul *rumano*, cu toate variantele de singular şi plural, a căpătat o nuanță peiorativă. Sunt preferate, de ambele părți, şi între spanioli, dar şi între români, variantele: „sunt din România", „sunt

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

cei care nu vor să se întoarcă în România şi cei care sunt *mândri* că sunt români, care au plecat în Spania din motive economice şi care vor să se întoarcă (din ce în ce mai puţini).

Astfel, cei din prima categorie vorbesc mai des limba spaniolă, deci şi influenţa acesteia asupra limbii este mai mare, iar cei din a doua categorie vorbesc mai rar limba spaniolă, iar în familie refuză să o folosească.

Esenţial în studierea **contextului situaţional** este *locul unde se înserează enunţul considerat în ansamblul discursiv din care face parte* (DŞL).

4.4. Lexicul în limba română folosit de imigranţii din Spania este aproape normal. Românii comunică cu lejeritate, greşelile gramaticale, dezacordurile, variază în funcţie de grupuri şi de nivelul de pregătire al subiecţilor. Cele zece persoane, al căror limbaj a fost analizat, au încercat permanent să folosească numai limba română, deoarece ştiau că înregistrările vor fi vizionate de rudele din România. Totuşi, în limbajul folosit apar influenţe reprezentate în mare majoritate de lexicul spaniol. Acestea ar putea fi împărţite în două categorii.

A. În primul rând, expresiile şi cuvintele uzuale, pe care toată lumea le cunoaşte, intervin în discursul în limba română cu uşurinţă. Acestea sunt folosite atât de des în comunicarea zilnică, încât nu dispar nici din comunicarea din cadrul grupurilor de români.

1. Verbele la imperativ sunt cel mai dea întâlnite *vamos, cayate, os quiero, os quiero mucho, no tengo salto, Mira! Mira la pui!, Apă, por favor!.*

2. Interjecţiile sunt frecvent folosite atât în limba română, cât şi în limba spaniolă. „Mă" se foloseşte atât pentru fete cât şi pentru băieţi. O singură dată apare „fă" în limbajul unei persoane de 60 de ani. Exemple:*Uite! Mira!, Hai! Vamos!*

3. În ceea ce priveşte adverbele de mod, de timp şi de loc, sunt preferate cele din limba spaniolă, care sunt folosite mereu în comunicarea cu un cetăţean autohton. Frecvenţa lor se explică prin faptul că, însoţite de gestul potrivit pot înlocui numele unui obiect, sau anumite explicaţii complementare: *Claro que si!, Ahora, pot să zic?, Nu mai poate să vorbească bien, Asi, chica, Hay que si?, En serio, de verdad!,Vale!, Pronto! De verdad! Si?, Ahora! Acum! Ahora! Vamonos! Hai mă!* – afirmaţie rostită în momentul în care trebuia să mănânce boabele de struguri de la 12 noaptea în seara de anul nou - *, Basta! Fata blonda! Basta!*

Bineînţeles că din limbajul imigranţilor nu lipsesc substantivele şi adjectivele. Românii le acordă anumite conotaţii familiare şi se folosesc cu precădere între membrii aceleaşi familii: *Es mi novia*, senor, senorita *Senor, ce mai faceţi, domne*?, *Dă-i şi senoritei!*, cervesa (bere) : *Şi, cervesa se bea la spanioli! Asta e !*; Chico, chica (băiat, fată): aşa chica, *Que tal, chica*, *Mamă, ce chico bun*, *Mama mia, ce pălărie, chico*!; Fuego (foc) *: N-am fuego*!

5. Numeralul de cele mai multe ori este folosit în limba română. Frecvent utilizat în spaniolă este numeralul ordinal al doilea – secundo. De asemenea, numerele de telefon, numerele apartamentelor din adrese sunt spuse în castelană. În

persoane din România", „sunt din altă ţară". Astfel, se explică şi refuzul anumitor români de a-şi recunoaşte naţionalitatea.

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

noaptea de Anul Nou, numărătoarea inversă se face în spaniolă : *cinquo, quatro, tres, dos, uno….*

6. Saluturile, cuvintele de mulțumire şi înjurăturile sunt aproape întotdeauna utilizate în limba spaniolă. *Holla,. Que tal, Hasta luego* – saluturile nu variază în funcție de momentul zilei, de vârsta sau relațiile dintre persoanele implicate în conversații. Acelaşi lucru este valabil şi pentru cuvintele de mulțumire : *Gracias* (mulțumesc) şi *de nada* (pentru nimic), au aceeaşi frecvență ca şi saluturile. Înjurăturile în limba română sunt aproape inexistente, se folosesc numai în conflictele dintre români şi spanioli, cu scopul de a nu fi înțelese. Aşa se explică şi faptul că sunt cele mai frecvente cuvinte româneşti folosite de cetățenii spanioli. Totuşi, indiferent de limbă, apar destul de rar.

B. În a doua categorie intră expresiile şi cuvintele spaniole care nu au un echivalent exact în limba română, sau care au fost utilizate sporadic în România, iar prima tangență cu aceste noțiuni se face prin intermediul limbii spaniole. *Locutorio* este un loc de unde se poate telefona în afara țării în care există tarife speciale pentru convorbirile cu România. Din limbajul elevilor am desprins cuvintele : *refuerzo* - *Am fost la clasele de refuerzo*, şi *patio* – locul în care stau elevii în timpul pauzelor, nu este echivalent cu curtea şcolii.

Acelaşi cuvânt exprimă mai multe noțiuni. *Targeta* înseamnă paşaport, act de rezidență, cartelă telefonică, card, permis de conducere. Aşadar, este mult mai simplă utilizarea unui singur termen pentru mai multe obiecte.

O altă clasă importantă este constituită de felurile de mâncare, care, ca şi cuvântul sarmale folosit identic şi de spanioli, se traduc cu dificultate, iar în cazul în care sunt traduse, pierd o parte a sensului : *calamares* – calamar; *cipiones,* a*lmendras* – migdale, *cubata* (un pahar cu băuturi combinate cu gheață), *longanizas* (un fel de cârnați subțiri), c*onejo* (iepure), *gambas* (raci), *hamon* (şuncă afumată şi ținută la macerat), *paella, aroz negro* (mâncăruri tradiționale valenciene).

Aproape toate conversațiile dintre doi prieteni români încep la fel, în castelană: *Holla, Cristian! Que tal?, Bien, gracias, y tu?, Bien!* , *Me alegro.* Urările cu ocazia zilelor de naştere, de Anul Nou, sau de alte sărbători se fac în spaniolă: *Feliz Madalenas, Feliz cumpleanos, Que tengas suerte, Que seas feliz*.

4.5. Deoarece imigrația română în Spania este încă tânără, influențele limbii spaniole asupra limbii române sunt evidente la nivel lexical. Există însă şi câteva **aspecte morfologice**, care merită discutate. Corelând ideile din acest subcapitol, cu cele dedicate lexicului, se observă că, aproape de fiecare dată când cuvintele spaniole sunt introduse într-o conversație în limba română, sunt articulate: *Dă-i senoritei un beso; Am văzut o chica.*

Evidentă este, nu numai în comunicarea orală, dar şi în cea scrisă, folosirea greşită a prepozițiilor: *Mira la pui!* (priveşte-l pe pui); *Prințesă la Espana* (prințesă în Spania); *Trăiască dom bucătar de la Espana; Asta a învățat să facă la Espana.*

Afluxul de pronume demonstrative din limba română este, de asemenea, un rezultat direct al influenței limbii spaniole. Nestăpânind noua limbă perfect, se folosesc permanent în discuții de pronumele demonstrativ: *este, esta, esa*, înlocuind

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

noţiunile pentru care nu cunosc denumirea exactă în spaniolă, pentru a explica ceea ce vor şi pentru a se face înţeleşi.

Aşadar, contextele situaţionale înglobează o componentă sociologică, una psihologică şi una lingvistică.

Tipologia contextelor diferă de la un autor la altul. În mod curent, se face distincţia între contextul lingvistic şi contextul extralingvistic (DŞL).

În ceea ce priveşte contextul non-verbal, se observă în cazul românilor din Spania folosirea gesturilor şi a mimicii pentru a exprima senzaţii, stări emoţionale care nu pot fi surprinse în cuvinte, deoarece românii nu au încă nivelul de achiziţii necesar reproducerii acestora. De multe ori, cuvintele, în special interjecţiile (*mira!)* sunt însoţite de un gest pentru a identifica obiectul care se doreşte a fi văzut. Acelaşi lucru se observă în momentul folosirii pronumelui demonstrative de apropiere *este, esta, estos, estas, ese, esa, esos, esas* şi de depărtare *aquel, aquella, aquellos, aquellas* Arătatul cu degetul sau un alt gest înlocuieşte cuvântul car nu este cunoscut de vorbitor.

E. Coşeriu adaugă celor două contexte – verbal şi non-verbal – pe cel idiomatic, *reprezentat de limba în care se comunică şi care constituie fondul vorbirii*(DŞL). Aşadar, în cazul în care românii vorbesc în limba spaniolă, foarte rare sunt cuvintele în limba română, iar în situaţia când se află în familie, folosesc preponderent limba română (rar cuvinte în spaniolă). Intermediare sunt situaţiile când se află pe stradă între români – folosesc alternativ limba română şi pe cea spaniolă.

5. Contextual

Termenul contextual poate fi analizat din mai multe perspective. *Trăsătura contextuală este trăsătura unei unităţi lingvistice înregistrând particularităţi semnificative ale contextului lingvistic, deci ale vecinătăţilor în care unitatea analizată apare* (DŞL). Astfel, cuvintele limbii spaniole sunt folosite în anumite situaţii lingvistice. *La nivel sintactic, unde există constrângeri impuse de cuvinte şi restricţii de combinare fiecărui cuvânt, trăsăturile contextuale notează trăsăturile semnificative ale contextelor pe de o parte, în termeni categoriali, adică de clasă morfologică şi de restricţie de formă (caz, prepoziţie) impusă vecinătăţii, iar pe de altă parte în termeni lexicali, adică de restricţii lexicale impuse cuvintelor cu care se leagă sintactic* (DŞL). Este cazul dativului cu *la* din vorbirea românilor (*arata la copii*, *indica la Mihai*), datorat faptului că în limba spaniolă verbele echivalente *mostrar* şi *indicar* se folosesc cu prepoziţia *à.*

6. Intercontext – intracontext

Pentru a putea interpreta interferenţele lingvistice româno-spaniole trebuie să analizăm integrarea românilor în mediul cultural şi lingvistic specific Spaniei, într-un anumit context. Astfel, este nevoie de o abordare abstractă a contextului. În acest sens, contextul se divide în două tipuri: intercontext şi intracontext, ale căror caracteristici se stabilesc în cadrul relaţiilor dintre spanioli şi români. În grupul de

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

români studiat, percepția lingvistică se construieşte mutual, datorită capacității lor de interacțiune în manifestările sociale. Când românii interacționează în mediul lor înconjurător, stabilesc aşa numitul intercontext, care constă într-o complexitate de subsisteme aflate în interacțiune. Intercontextul este un fenomen social care nu poate fi susținut de o singură persoană (Rohlfing et al., 4).

În interacțiunile dintre situațiile specifice unui anumit intercontext, o persoană stabileşte propriul său intracontext, care-i permite să înțeleagă situațiile întâlnite (Rohlfing et al., 4).

Învățarea limbii spaniole se interpretează ca formă de intercontextualitate, întrucât se realizează în urma contactului cu alte persoane din mediul socio-cultural, de la care copiază anumite scheme de comunicare, structuri morfo-sintactice, sensuri, forme frazeologice, etc. Majoritatea românilor încep cu învățatul saluturilor, a numerelor (pentru a cunoaşte costurile diverselor produse), a înjurăturilor. Învață să vorbească corect limba spaniolă, fără sa-i studieze gramatica şi folosesc expresii de genul *tomar el pelo*, *ir de marcha*, fără să le cunoască perfect sensul, ci făcând analogii între contextele situaționale în care au fost folosite expresiile respective şi introducându-le în contexte asemănătoare.

În contextul globalizării, interferențele lingvistice dintre limba română şi limba spaniolă constituie un fenomen care necesită a fi cercetat îndeaproape.

Bibliografie

Ardelean 2002: Carmen Ardelean, *Influențe linvistice asupra discursului estetic actual*, Ed. SC Vavila Edinf SRL, Bucureşti.

Avram 1986: Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, Editura Academiei, Bucureşti.

Colon 1976: Germán Colón , *El léxico catalan en la Romania*, Madrid.

Coşeriu 1977: Eugenio Coşeriu, *Estudios de lingüistica románica*, Madrid.

Graur 1968: Alexandru Graur., *Tendințe actuale ale limbii vorbite*, Bucureşti.

Graur, Warld 1965: Alexandru Graur, Lucia Wald, *Scurtă istorie a lingvisticii*, Bucureşti, Editura Ştiințifică.

Ionescu 1993: Emil Ionescu, *Manual de lingvistică generală*, Bucureşti, Editura All, 1993.

Iordan, Manoliu 1980: Iordan, Iorgu, Manoliu, Maria, *Manual de lingüistica románica*, Madrid.

Linares, Bayo 2004: Josep Cristià Linares Bayo, *Diccionari valencià – castellà – romanés*, Castelló, Primera Plana Producciones.

Lobiuc 1998: Ioan Lobiuc , *Contactele dintre limbi*, Vol I, Ed. Universității "Al. I. Cuza", Iaşi, 1998.

Lobiuc 1997: Ioan Lobiuc, *Lingvistică generală,* Iaşi.

Munteanu1996: Dan Munteanu, *Casos de interferencias españolas en el habla de los rumanos residentes en España*, Lingüística Española Actual 18, 1996, p. 137 – 151.

Munteanu 2008: Dan Munteanu, *Româna vorbită în Spania poate deveni o nouă modalitate lingvistică?*, comunicare prezentată la Bucureşti, Conferința *Diaspora în Cercetarea Ştiințifică Românească*.

Nestorescu 2002: Virgil Nestorescu, *Contacte lingvistice interbalcanice. Elemente româneşti în limba bulgară*, Bucureşti, Univers Enciclopedic.

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)

Puşcaşu 1994: Ana Puşcaşu, *Interferenţe lingvistice româno-ruse în vorbirea românilor din Republica Moldova*, Teză de Doctorat coordonată de Prof. Dr. G. Mihăilă, Universitatea din Bucureşti.
Rohlfing, Rehn, Mathias, Ulrich: J. Rohlfing, Rehn Katharina, Goecke Matthias, Karl Ulrich, *Interplay between Context and Situation*, Bieleferd University, Germany.
Ropciuc 1996: Ion Robciuc, *Raporturile lingvistice româno-ucrainiene. I. Elemente româneşti în ucraineană*, Bucureşti.
Sala 1997: Marius Sala, *Limbi în contact*, Bucureşti, 1997.
Stama-Cazacu 1969: Tatiana Stama-Cazacu, *Introducere în psiholingvistică*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.
Stama-Cazacu 1999: Tatiana Stama-Cazacu, *Psiholingvistica. O ştiinţă a comunicării*, Bucureşti, Editura All.
Ştiucă 2007: Narcisa Alexandra Ştiucă, , *Cercetarea etnologică de teren, astăzi*, Bucureşti, Editura Universităţii.
Weinrech 1968: U. Weinreich, *Languages in Contact*, Hague-Paris-Mouton.
Interferenţe lingvistice în zona multietnică a Banatului, lucrare coordonată de Maria Király şi Mihai Radan, Ed. Universitatea de Vest, Timişoara, 2006.
DŞL: Bidu-Vrănceanu, Angela, Călăraşu, Cristina, Ionescu-Ruxăndroiu, Liliana, Mancaş, Mihaela, Pană Dindelegan, Gabriela, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii,* Ed. Nemira, Bucureşti, 2005.
NDULR: *Noul dicţionar universal al limbii române,* Ed. Litera Internaţional, Bucureşti, 2006.

www.arhiva.informatia.ro/Article29939.phtml
www.cciprian.3x.ro/articole/globalizarea.htm.
www.globalizare.ro.
www.hotnews.ro/articol_19218-Romanii-din-Spania-injurati-pe-muzica.htm
www.saladelectura.cnet.ro/?p=114
www. telenoveleacasa.ro, (forum).
Asociaţia Românilor din Castellón (A.I.P.E.)

Romanian – Spanish Linguistic Interferences. Context. Contextual. Contextuality

The work entitled *Romanian – Spanish Linguistic Interferences* intends to bring forth the importance manifested by the study of linguistic interference within the Romanian comunities in Spain. Worth taking into consideration is the fact that during its use, alongside Spanish, the Romanian language spoken in Span, was subjected to a strong influence, which tends to restructure the use patterns through the emergence of foreign elements within the diverse levels of the language.

Ploieşti, România

BDD-V369 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 12:53:18 UTC)